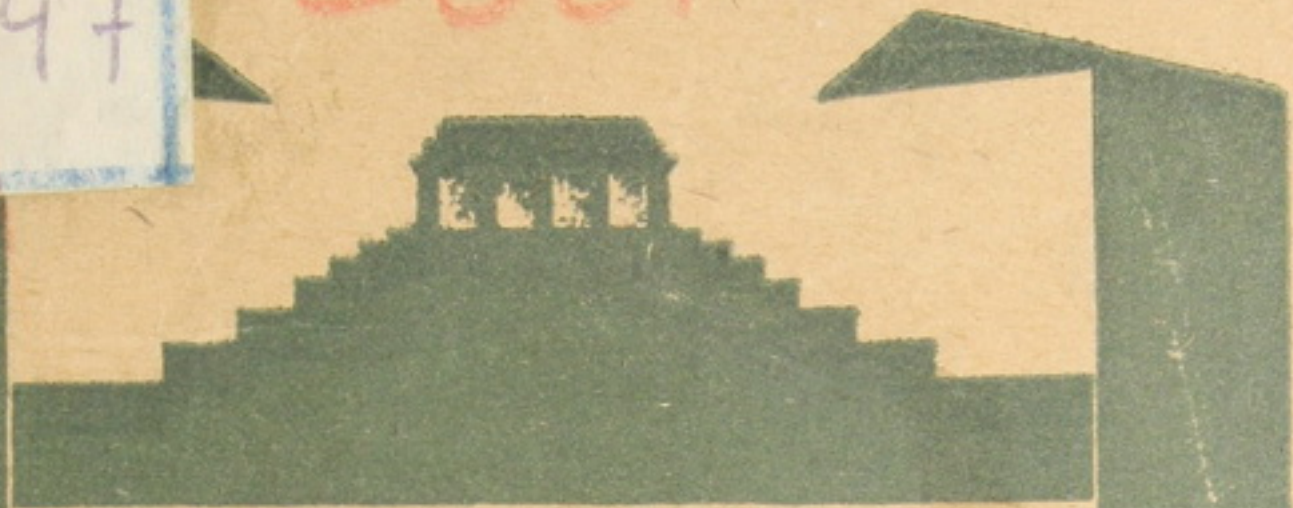

27947

3687

**ЖОВТНЕВА
БІБЛІОТЕКА**

ВАЛЕРІАН ПОЛІЩУК

ЖМУТОК ЧЕРВОНОГО

Відділ Публіцистики
Української РСР
Львівська обл.
Львів

[Handwritten signature]

**ДЕРЖАВНЕ
ВИДАВНИЦТВО
УКРАЇНИ**

ЖОВТНЕВА БІБЛІОТЕКА

ВАЛЕРІАН ПОЛІЩУК

ЖМУТОК ЧЕРВОНОГО

ЗБІРКА ПОЕЗІЙ

1923 — 1924 р. р.

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ

1924

Д.У.Д. Ч. 9605.
Тираж 10.000.
Замов Ч. 1836.

Центральна
наукова бібліотека
АН УРСР
Акт № 1992
№ 12 662-2

ВНОО
Звірено 20 07 р.

Друк. Акційного Т-ва
„Господарпромкомбінат“.
вул. К.-Лібнехта, Ч. 33.

ІНТЕРНАЦІОНАЛ

(сучасна конструкція)

Повстаньте прибиті капіталом,
Голодні юрми злидарів:
Гармати борні зарокотали,
І день зі сходу зазорів!
Як повінь лавами шугніте,
Щоб нерви—спільні провода!
Повстаньте ви, підвалів діти,
Начинням праці завладать.

До комуни світової
Рушай, прибий, залізних рот,
Міжнароднім запеклим боєм
Світ насильства побороть!

СМЕРТЬ ЛЕНІНА

Коли титан вмирає тілом—
Він символом стає в віках.
І Ленін так—
Нема—і є між нами—
Робітниками фабрики й села.
Розпачливу вість
Нам кинуто гудками
В нервових викриках
Од болі із машин,—
То з мідяних грудей
Б'є воля робітнича,
Що ми йдемо вперед:
Нас дух Твій не лишив.
Зібрать пролетарів,
У нервах злити в ціле—
В один удар!—
Хай знає капітал:

Незмінна воля праці
Добитись перемоги—
Он рокот-сили знак
На площу захитав.
Нехай німецький робітник
Міцніше зуби сціпить,
В Америці устане
Хай воля—моноліт!
Слідами Ілліча
Незмінною стопою
Визволення іде
Громохко по землі.

НЕЗАМОЖНИКАМ

Мої щирі товариші,
Не сумуйте,
Не дивіться, що навала знову
На вільний день тече:
Адже підняти може і цю огидлу ношу
Пролетаря плече.

Нехай наш потяг-громовиця,
Піднявшись на покат,
Теперь під гору,
Тамуючи машину,
На гальмах рейки поре,
Але не думайте, що хтось посміє
Не відчинить нам семафора.

Хай зрадники сигналять
Як НЕП набряклим пальцем,
Щоб зупинить,
Але це мить—

На морі часу—мить,
Бо ген вже котять наші вальці,
Щоб поле розкотить
Для сіву.

О, наша міць буяє скоро,
Як зелень верховіть;
А семафори—
Це не страхіть,
Як бронепотяг
На них летить.

СТОПОЮ ЖОВТНЯ

I

Площа сплескує
Захватом хвиль,
Зверху прапорів
Багряна ковиль,

У вітрові полощуться,
В даль пливуть—
Гостям Комінтерну
Сон на яву.

Іде маніфестація
Іх привітатъ,
Звуки оркестру
Птицями летять,

Дзигами—літаври,
Гнівом—баси;

Похід праці
Вже не погасить.

Запалу ідеї
В схудлому лиці
Свій одізветься
Зі всіх кінців.

Військо обдерте—
Крицевий гис,
Вилиці од голоду
Геть подались.

Шкіра на пальцях—
Полив'яний блиск,
Зате крила серце
В гору і в низ.

Лупиться тіло,
Очі ями,
Та себе не згадують
Смертні сини.

Їх веде Троцький,
Гріє борня

„Гей, металісте,
Сідай на коня.“

Вдома дітям
Сирий овес,
Мерзла картопля—
Як проживеш?

Колія трамваю
Травою взялась:
На кордони силу
Кинула власть.

Коні—шкелети,
Збиті лихтарі.
Вітер в магазинах
Наче в пустирі:

Вибиті більма
Тихо ячать,
Та коло трибуни
„Славу“ кричать.

В голоді юрба—
В золоті прапорі

Смерть—а радіють
Молоді й старі.

Арки і плакати:
„Світе, повстань,
Нам вже нашуміла
Крилами весна.“

Ломаним рисунком
Кубісти кричать,
Сонце зогріває
Людський ручай.

Зорі—на всесвіт,
Бюсти ватажків:
„Ми перебудуємо
Дні тяжкі.“

Під домами плине
Гарячий мазут;
Онде в перериві
Гармати везуть.

Влада робітничача—
Не мрія, не сон:

Похід незалежний
Фабричних колон.

Сльози забреніли
В голосі гостей:
Громи диктатури—
Не слово пусте.

І Фросар поблідлий
Другим сказав:
„Нас електризує
Російська гроза.

Ваша армія, ваш пролетаріят,
Ваші муки—це нас захоплює,
Підносить віру, зміцнює певність.
Досі ми всі йшли навмання.
А теперь робітництво всього світу
Наочно побачило,
Як то можливий соціалізм.
Тепер легко вірити
В перебудову світу:
Перед очима реальні діла,
А не жаданая ілюзія...
Мануїльський од слів тих

Новий заряд енергії вдихнув,
А Троцький ще нервовіш
В борні думок закам'янів
Од загадок боротьби, тюрми і горя.
Лишь борода — клинок кінжала
Готова була вдарити
У буржуазні дні.
Серце всіх в огні.
Думки, як прапорі палають,
І навіть Кремль
Танцює баштами і грає,
Аж дзвонами годинник
І з башти оддає,
Це перший раз в історії планети
Така подія.
Проте сиділи в слизькому з холоду поту
За ставнями примруженими решетки,
Тулились до буржуйки-грубки,
Що проковтнула од стільця ніжки.
Та з перепаленої ячної муки
На ласощі солодки галушки робили —
Ілюзія на шоколад.
Та проклинали сонце,
Зачучвірілі в павутинні мислі.

Чекали наркотичних мрій і марень небувалих,
Які б загрили душу одмірань
Тепленьким куряком, як морфій.

II

Колишнії хороми
В Кремлі зогомоніли,
Злотиста поволока
Карнизамі біжить.

Сплелися везерунки,
Стиснули фарби руки
І до карнизів довгих
Ця поросль загула.

Од руху треміт пальми,
Що стала у куточку,
Од гомону розмови
Стоїть єдвабний шум.

Єдвабний тон на кріслах
Під стінами поковзавсь,
І пальми зажурились
От диму тютюну.

То не царі й бояри
Під пальмами розсілись,
Не завиті вельможі
В палацу гомонять.

Китайці тут лопочуть,
Та негр жестикулює
І в доказах повільних
Індус застиг.

Од хвиль теплавих Гангу,
Од польдерів туманних,
З підгір'я Кордельєрів
Нам гості прибули.

І негрові примарилась
Під пальмою родина
Не в рабстві білих штатів,
А вільна на полях.

Індусові привітно
Ця пальма захитала,
Тримтіли пальці-листя,
Як в джунглях на вітру.

Яким магнітом трини
З заліза пролетарства
Сюди стягнуло в північ
Де голод, бій і тиф?

Огонь сердець гогоче,
Озвалися прибиті
І вислали гонців
Поради пошукать.

В Інтернаціоналі
Пригнобленим порада,
Господар світу-праця
Зійшлася для борні.

Тут Ленін штурманує
На цілу земну кулю
Його півкулі мозку
Планету обняли...

Тут Троцький—меч і нерви—
Фаланги шумні кида
Хоч з голими руками
Та з вістрями сердець.

І вже зашилось панство
У скиглення з лахміття,
А друге утікає,
Як миші від огню.

Ось блиснуло в мадьярах,
Баварія—радянська,
А штаб дає накази,—
А Комінтерн гука,—

„В огонь всю земну кулю.
Робоча Україно—
Ти житнице Європи
До рад озвись.“

Заскавулів Петлюра,
І зникнув хам-Денікін,
Петелька затягнулась
В Царицині царькам.

Французькі ж комуністи
Заплутались у фразах,
У парламентську сітку
Залізли ватажки.

І ось шукають нитки
Розплутати цей кокон,
Ошпарити гарячим
І в цівку намотать.

Тоді всукати в лінку
Всього пролетар'яту,
Скрутить буржуазію
Під горло мотузком.

І крякне ув останнє
Вже влада плутократів,
І площі підмітати.
Ще поведуть Крезю.

ВІЛІ

Стрільчасті башти білих віл,
Чуть сіре сяйво гір одвічних,
Сади магнолій і чинар—
Усе гремить новим, кошлатим:
Новою силою степів
Сюди дихнуло замість панства.
Коряві руки та обличчя
І невгамовний гомін юрм
Тепер посіли ці палаци.
Сьогодні з плюскотом перловим
Зелено-синіх моря вод
Загуркотіла пісня нова—
Співців прислав сюди завод.
Тепер тут ми пани,
А раніше й плазувать сюди не сміли...
В бараках тліли в злості білій.
Тепер натружене в боях
Лікуєм тіло,

І з вільним морем
Так близько грає наша перемога.
Ти, переміг, о люде мій убогий!
Тобі тепер фонтани
Ізносить гул-прибій,
Тобі замість із піни між камінням,
Тобі буяють сталактити крапель
У заворотах хвиль,
Й течуть біластими голками в вігер.
Щабаш справляє п'яних відьом рій,
Як шторм у силі молодій
На скелі тре свої холодні ребра.
І сонце ранить золоте
Рожевим тоном жмути гіяцінтів-піну,
Та в жаркому кипінні
Хмара йде,
Як наше літо молоде
Яскравого нового світу.
Були вони, а стали ми
Житці свинарень і тюрми.
Тепер над цим блакитним плаєм
Ми силу в легені вбираєм,
Ми пісню в рокіт хвиль вгортаєм,
Ми—діти сяйва, чи тюрми!

ГОСТІ

Сонце з-за обрію
Молоде, молоде
День перловий хвилями
Нам веде, гей веде.
Червоніють скелі там
На горі, на горі,
Як підняти на світанку
Прапорі.
Завстидались віли
І оглухнув лавр—
Не панки посіли тут,
А з робочих лав.
Не панки, а збита днями
Залягла тут міць.
Веселіще й краще з нами:
Нум гостей прийміть!

ЗАКЛИК

АГІТАЦІЯ

Затиснуте,
Як вісь горить визволення по світу,
Де проїржав залізний, грізний кінь —
Начинений весь смертю танк.
Тепер накази протилежні в токах
Перемигають через кордони:
— Нема працювнику
Ні затінку, ні дому
Там,
Де гнітить ще фабрика тужавою спрагою,
Там,
Де осмоктанії рештки ще викида в наїдок
дітям
Капіталізм, паралічем розбитий,
Але такий осатанілий на останку!..
Де?
Там,

Де платнею ще кульний зик
На груди робітничі,
Там,
Де ще викручені кульші з гнізд без жиру—
Усі ці катування гострі—
Робітнику спітнілому й німому,
Бо він не має ні захисту, ні дому.
Але на схід,
Товариші, на схід!—
Туди прозначився гарячий слід,
Як рокоти розгніваного грому!

ХИТРИЙ ГОСПОДАР

БАЙКА

Свиня залізла в сад;
Роздався частокіл.
Просунулася якимсь рилом
І почала що сили
Земельку рить і копирсать.
(Господар був не з простого кубла,
В саду картопелька між деревом росла).
Хазяїн стереже:
„Чекай же, бісова личино,
Ти в мене довго не спочинеш!“
Але зайти спіймать—
Ніяк:
Втече...
А руки аж сверблять,
Підошви аж пече.
„Пожди!“—надумав щось,

Став і чекає.
Свиня картоплю хряпає й ковтає,
Роздалось тельбо в ширину.
Тоді господар в мить
Одну
Як налетить...
Свиня—в диру:
Та й не пролізе.
А він по спині як уріже,
Що—геть із неї й дух!
Тоді м'ясце собі оправив
І добрую вечерю справив.
Немає шкідника
Ще й користь,—та не будь-яка.

* * *

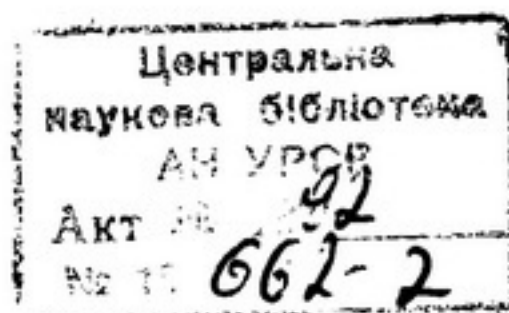
Щоб байку розуміть навчити,
До нашої години приточити,
Скажу, минаючи усю халепу:
Приміряйте її до НЕП'у.

ГОРА

БАЙКА

Питався несаможник:
— Чому ото не можна
Одразу всім коуною на світі жить,
Добро усяке нарівно ділить
Та бути всім нам хазяями,
Не посилаючи когось біднішого до ями?
А то взяли та й стали торгувать,
Непманію на волю випускать,—
Ну, словом, одтягли
Бажаний лад
На довгий час.
Тоді сказав меткий Панас
— „А ось послухай нас, небоже,—
Було на гору, дві дороги,
Одна крута, коротка і важка,
А друга лекша змійкою вилась,

Заходила у бік, верталася назад—
Кінчилися ж обидві на горі.
Конячка дядькова була не дуже то й баска,
Але хотілося одразу в гору взяти,
Щоб до мети скоріше доскакати.
Підтягся дядьків віз
Чимало вже вгору,
А там,—ні—тпру, ні—ну.
Прийшлося в бік на довшую звертати
Та повагом,
Але до ясної мети все ж прямувати,
Нарешті дядьків віз
Таки й на гору вліз.
Оце тобі моя порада—
Над байкою поміркувать,
До нашого часу її прилаштувать.
А там на гору твердо йти,
Не забуваючи останньої мети.

З М І С Т

	Стор.
1. Інтернаціонал (сучасна конструкція)	5
2. Смерть Леніна	6
3. Незаможникам	8
4. Стопою жовтня	10
5. Віли	21
6. Гості	23
7. Заклик (Агітація)	24
8. Хитрий господар (Байка)	26
9. Гора. (Байка)	28

662-2

РЛ
№ 3921

h

215

204-011

Копия